

سرنوشت مبهم یارانه‌ها

اظهارات اخیر رئیس‌جمهور در صحن علنی مجلس و در جلسه رأی اعتماد وزیران دولت دوازدهم باب جدیدی از سرنوشت یارانه نقدی را باز کرد.

اظهارات اخیر رئیس‌جمهور در صحن علنی مجلس و در جلسه رأی اعتماد وزیران دولت دوازدهم باب جدیدی از سرنوشت یارانه نقدی را باز کرد.

قبل از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری، یارانه افراد نیازمند سه برابر و از این موضوع به عنوان یک دستاورد در مناظرات انتخاباتی استفاده شد، اما اخیراً مسئولان دولتی اعلام کرده‌اند فشار یارانه‌ها نقدی به بودجه دولت باعث شده تا کارهای توسعه‌ی آن انجام نشود.

دکتر حسن روحانی هم این هفته در صحن علنی مجلس با اشاره به فشار یارانه نقدی به بودجه دولت، عنوان کرد: 300 هزار میلیارد تومان درآمد بودجه‌ای ماست؛ 40 هزار میلیارد تومان برای صندوق‌های بازنشستگی دادیم. صندوق بازنشستگی که مربوط به دولت و بودجه نیست؛ بلکه خود صندوق باید متکفل باشد.

روحانی خطاب به نمایندگان مجلس افزود: شما مصوب کردید بالای 40 هزار میلیارد تومان برای یارانه نقدی بدهیم. خود نمایندگان مجلس تصویب کردند 60 هزار میلیارد به صندوق توسعه بریزیم. نصف بودجه رفت و اگر می‌خواهیم بدهکاری دولت را به بخش خصوصی، به پیمانکاران و بانک‌ها و بانک مرکزی حساب کنیم، دیگر هیچ چیزی در انتهای آن باقی نمی‌ماند.

دخل و خرج یارانه

براساس قانون بودجه امسال، سقف پرداخت یارانه نقدی به مردم 33 هزار و 500 میلیارد تومان مصوب شده است. با توجه به رقم ماهانه 45 هزار و 500 تومانی یارانه نقدی، اعتبار بودجه‌ای مصوب امسال فقط تکافوی پرداخت یارانه به 61/3 میلیون نفر را می‌دهد. از آنجا که براساس آخرین آمارها، دولت به 77 میلیون نفر یارانه نقدی پرداخت می‌کند، در صورت اجرای دقیق قانون بودجه، باید در سال جاری یارانه نزدیک به 16 میلیون نفر حذف می‌شد که دولت تاکنون این حکم قانونی را اجرا نکرده است. دولت در قانون بودجه سال 95 هم از حذف یارانه اقبال پر درآمد خودداری کرد. در سال گذشته، دولت موظف بود یارانه افرادی را که درآمد سالانه بیشتر از 35 میلیون تومان دارند، حذف کند که برآورد می‌شد جمعیتی 24 میلیون نفری را شامل شود، اما مسئولان قوه مجریه با معیار درآمد 35 میلیون تومان در سال جهت حذف یارانه نقدی مخالفت کرده و حذف یارانه 24 میلیون نفر را اجرایی و عادلانه ندانستند.

دولت یازدهم با ابراز موضوعاتی مانند بررسی بیشتر برای کاهش خطا در حذف یارانه خانوارها، بحث حذف یارانه نقدی را تا انتخابات کشاند و تا قبل از برگزاری انتخابات دوازدهم نیز فقط سه میلیون نفر از 24 میلیون نفر حذف شدند.

اکنون با تمام شدن ملاحظات انتخاباتی، باید دید تیم اقتصادی دولت دوازدهم چه تصمیمی برای یارانه نقدی می‌گیرد. برخی اقتصاددانان حامی دولت از یکی دو سال پیش می‌گفتند دولت روحانی باید از شهریور 1396 و پس از رفع دغدغه‌های انتخاباتی، نسبت به حذف یارانه اقبال پولدار اقدام کند.

به سراغ این اقتصاددانان رفتیم و درباره سرنوشت یارانه نقدی با آنها گفت‌وگو کردیم.

یارانه حذف، اما آموزش و درمان رایگان شود

دکتر مهدی تقوی، عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی و اقتصاددان حامی دولت در این باره به جام‌سرنوشت گفت: حذف یارانه نقدی باید مهم‌ترین و اولین تصمیم تیم اقتصادی دولت باشد تا اقتصاد از شرایط فعلی آزاد شده و در مسیر مطلوب قرار گیرد.

وی افزود: پرداخت یارانه نقدی در دولت دهم آغاز شد که از همان زمان بنده مخالف این موضوع بودم، اما به دلایل انتخاباتی تا شروع به کار دولت دوازدهم ادامه داشت. اکنون که کابینه دولت دوازدهم انتخاب شده باید در اسرع وقت یارانه همه افراد جامعه غیر از نیازمندی که تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی هستند، قطع شود. این اقتصاددان با اشاره به این که پول حاصل از قطع یارانه می‌تواند اقتصاد کشور را از زوال نجات دهد، تصریح کرد: اگر دولت حذف یارانه نقدی را اجرایی کند، می‌تواند سرمایه‌گذاری و گذاری و گزاری‌های مختلف در حوزه اشتغال را به اجرا دریاورد. در این شرایط نباید از شرایط زندگی عامه مردم غافل شود و در عین حال که این یارانه حذف می‌شود باید هزینه‌های درمانی و آموزش رایگان و برای افرادی که توانایی تأمین سرپناه به عنوان مسکن را ندارند خانه تهیه کند.

تقوی با اشاره به این که پرداخت 45 هزار و 500 تومان اکنون ارزش اقتصادی ندارد و پرداخت آن از ابتدا اشتباه بود، ادامه داد: ماهیت یارانه در اقتصاد اشتباه تعریف شده و به جای این که به مردم پول نقد داده شود، باید به تولید یارانه داده شود تا هزینه تمام‌شده تولید کاهش داشته باشد. در اقتصادهای سالم، دولت از درآمدهای بالا مالیات‌های بالا دریافت می‌کند اما در ایران فرار مالیاتی اجازه چنین کاری را نمی‌دهد و امیدواریم در کابینه جدید و هماهنگی که تیم اقتصادی دارند این معضلات اصلاح شود.

اولین کار دولت، حذف یارانه نقدی

دکتر مهدی پازوکی، اقتصاددان حامی دولت که از گذشته مخالف پرداخت یارانه نقدی بود، به خبرنگار ما گفت: دولت دوازدهم اولین کاری که باید انجام دهد حذف یارانه افراد غیر از سه دهک پایین درآمدی جامعه است.

وی با اشاره به این که در کشور حدود 24 میلیون نیازمند یارانه وجود دارد، تصریح کرد: اکنون به 74 میلیون نفر یارانه پرداخت می‌شود که 50 میلیون نفر از افرادی که یارانه دریافت می‌کنند نیازی به یارانه نقدی ندارند و باید از لیست یارانه‌بگیران حذف شوند. به نظر می‌رسد باید سازوکاری فراهم شود تا فقط نیازمندی که واقعا به یارانه نقدی نیاز دارند مثل افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، یارانه بگیرند. در این شرایط، درآمد و هزینه افراد، شفافیت بیشتری خواهد داشت.

پازوکی به آسیب‌هایی که اقتصاد از محل پرداخت یارانه نقدی دیده است اشاره کرد و گفت: از سال 84 تا 94 پولی که برای پرداخت یارانه اختصاص داده شده دو برابر پروژه‌های عمرانی کشور است و دولت با پرداخت یارانه نقدی، نتوانسته پروژه‌های عمرانی را به سرانجام برساند. اگر یارانه نقدی حذف شود، بدهی پیمانکاران پرداخت و اقتصاد از رکود خارج خواهد شد. وی تأکید کرد: یارانه‌ها به قیمت عقب ماندن پروژه‌های عمرانی کشور تمام‌شده است.

حذف یارانه نقدی و افزایش سرمایه‌گذاری

دکتر ام‌الله امینی، اقتصاددان درباره سرنوشت یارانه نقدی در دولت دوازدهم به خبرنگار ما گفت: به نظر می‌رسد دولت در فشار مالی قرار دارد و حذف یارانه نقدی بهترین راه برای جبران این هزینه‌هاست.

وی افزود: یارانه‌ها باید نظام‌مند پرداخت شود و ادامه روند فعلی نه تنها دردی از مردم دوا نمی‌کند، بلکه مشکلات دولت را بیشتر خواهد کرد. به نظر می‌رسد دهک‌های پایین درآمدی که تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی هستند باید در لیست یارانه‌بگیران قرار داشته باشند.

امینی با اشاره به این که اکنون دولت، پولی برای پرداخت یارانه‌های نقدی به همه مردم ندارد، ادامه داد: زمانی که پرداخت یارانه نقدی آغاز شد بدون حساب و کتاب به همه افراد 45 هزار و 500 تومان پرداخت شد که این روند با ماهیت اصلی هدفمندسازی یارانه‌ها در تضاد است. این اقتصاددان با بیان این که قطع یارانه نقدی پردرآمدها دست دولت را در بخش‌های مالی باز می‌کند، تصریح کرد: با پولی که از قطع یارانه نقدی حاصل می‌شود می‌توان سرمایه‌گذاری و گذاری‌های دولت را افزایش داد و این موضوع به اقتصاد کشور کمک بسیار بزرگی خواهد کرد.

محمدحسین علی‌اکبری

اقتصاد